
Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	15
Αντικείμενο	15
Από την Εργονομία στην Επιστήμη Αλληλεπίδρασης	
Ανθρώπου-Υπολογιστή	16
Κοινωνικές Επιπτώσεις.....	17
Σημασία για την Πληροφορική.....	18
Σπουδές στην Επιστήμη Επικοινωνίας Ανθρώπου-Υπολογιστή.....	18
Περιεχόμενα Εγχειριδίου.....	19
Ευχαριστίες	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	23
1.1 Ορισμοί και Αντικείμενο Μελέτης.....	24
1.2 Επισκόπηση Πεδίου.....	24
1.2.1 Ιστορική επισκόπηση.....	24
1.2.2 Επιστημονικές περιοχές	26
1.2.3 Θέματα έρευνας και ανάπτυξης	26
1.3 Η Σημασία της Διεπιφάνειας Χρήστη.....	27
1.3.1 Κρίσιμες λειτουργίες	27
1.3.2 Περιπτώσεις σφαλμάτων	28
1.4 Συστατικά Στοιχεία του Πεδίου	29
1.4.1 Μεθοδολογικό περίγραμμα	29
1.4.2 Ευχρηστία υπολογιστικών συστημάτων	29
1.5 Οδηγός Μελέτης του Πεδίου.....	31
1.5.1 Συγγράμματα προαιρετικής ανάγνωσης	31
1.5.2 Άλλες πηγές.....	33
Σύνοψη Κεφαλαίου 1	34
Ασκήσεις	35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	2: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ.....	37
2.1	Γνωστικά Μοντέλα	38
2.1.1	Μοντέλο ανθρώπινου επεξεργαστή	38
2.1.2	Αισθητήρια μνήμη.....	39
2.1.3	Βραχυχρόνια μνήμη ή μνήμη εργασίας.....	39
2.1.4	Μακροχρόνια μνήμη	40
2.1.5	Παράδειγμα.....	40
2.1.6	Άλλα μοντέλα.....	40
2.1.7	Το μοντέλο διάδρασης χρήστη-συστήματος κατά Norman	41
2.1.8	Διερευνητική εκμάθηση	43
2.1.9	Κατανεμημένα γνωστικά μοντέλα	44
2.2	Αισθητήρια Αντίληψη.....	45
2.2.1	Οπτική αντίληψη	45
2.2.2	Αντίληψη οπτικών ερεθισμάτων	46
2.2.3	Νόμοι οργάνωσης οπτικών ερεθισμάτων.....	47
2.3	Προσοχή και Μνήμη	48
2.3.1	Εστίαση προσοχής	48
2.3.2	Αυτόματες και ελεγχόμενες διεργασίες	49
2.3.3	Περιορισμοί μνήμης	50
2.4	Οργάνωση Γνώσης και Νοητικά Μοντέλα.....	52
2.4.1	Θεωρίες αναπαράστασης και οργάνωσης γνώσης	52
2.4.2	Νοητικά μοντέλα	53
2.4.3	Η χρήση μεταφορών στη διάδραση χρήστη-συστήματος.....	54
2.4.4	Ιδεατά μοντέλα συστήματος (Conceptual Models)	56
2.5	Κοινωνικά Χαρακτηριστικά Ανθρώπινης Συμπεριφοράς	57
2.5.1	Μοντέλα συνομιλίας	57
2.5.2	Μελέτες οργανωτικής συμπεριφοράς	60
	Σύνοψη Κεφαλαίου 2	61
	Ασκήσεις	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	3: ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ	63
3.1	Εισαγωγή.....	64
3.2	Συσκευές Εισόδου: Συσκευές Εισαγωγής Κειμένου.....	66
3.2.1	Το πληκτρολόγιο	66
3.2.2	Ειδικές κατηγορίες πληκτρολογίων	68
3.2.3	Μελέτη μιας περίπτωσης: πληκτρολόγια για παιδιά σχολικής ηλικίας.....	69
3.3	Συσκευές Δεικτικές/Επιλογής.....	71
3.3.1	Οθόνη επαφής	71
3.3.2	Φωτογραφίδα (lightpen).....	72
3.3.3	Πίνακας ψηφιοποίησης (digitizing tablet)	73
3.3.4	Χειριστήριο (joystick)	74
3.3.5	Ιχνόσφαιρα (trackball).....	74
3.3.6	Το ποντίκι (mouse).....	75
3.3.7	Άλλες δεικτικές συσκευές	76
3.3.8	Παράδειγμα επιλογής δεικτικής συσκευής.....	77
3.3.9	Ο νόμος του Fitt	78

3.4	Συσκευές Εξόδου	78
3.4.1	Οθόνες καθοδικών σωλήνων	79
3.4.2	Επίπεδες οθόνες	80
3.4.3	Νέες συσκευές	82
3.4.4	Αναγνωστήτρια κειμένου σε οθόνες	83
	Σύνοψη Κεφαλαίου 3	85
	Ασκήσεις	85
	Οδηγός για παραπέδα μελέτη	87
ΚΕΦΑΛΑΙΟ		
4:	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ	89
4.1	Συνλ Αλληλεπίδρασης	90
4.2	Γλώσσα Εντολών	90
4.2.1	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα	91
4.3	Μενού Επιλογής	91
4.3.1	Αρχές σχεδιασμού μενού	91
4.3.2	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα	93
4.4	Συμπλήρωση Φόρμας	93
4.4.1	Αρχές σχεδίασης φορμών	94
4.4.2	Χρήση φορμών.....	94
4.4.3	Συνδυασμός μενού επιλογής και συμπλήρωσης φορμών.....	96
4.4.4	Λογιστικά φύλλα	96
4.4.5	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα	98
4.5	Φυσική Γλώσσα.....	98
4.5.1	Εφαρμογές φυσικής γλώσσας.....	98
4.5.2	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα	99
4.5.3	Παράδειγμα συστήματος φυσικής γλώσσας: το σύστημα IDAS	99
4.6	Απευθείας Χειρισμός	101
4.6.1	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα	102
4.6.2	Σχεδιασμός απευθείας χειρισμού.....	104
4.7	Πολυμέσα και Εικονική Πραγματικότητα.....	106
4.7.1	Ο ήχος στη διεπιφάνεια χρήστη.....	106
4.7.2	Εικονική πραγματικότητα (virtual reality)	109
4.8	Συστήματα Υποστήριξης Συνεργασίας.....	111
4.8.1	Κατηγορίες και παραδείγματα συστημάτων συνεργασίας.....	112
4.8.2	Σχεδιασμός συστημάτων συνεργασίας	114
4.8.3	Κοινωνικές παράμετροι συστημάτων συνεργασίας.....	116
4.8.4	Μελέτη περιπτώσες: διαμοιρασμένα ημερολόγια	116
4.9	Διεπιφάνειες για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες	117
4.9.1	Συστήματα για άτομα με δυσκολίες όρασης	118
4.9.2	Συστήματα για άτομα με ακουστικές δυσκολίες.....	119
4.9.3	Συστήματα για άτομα με κινητικές δυσκολίες	120
4.10	Οπτικοποίηση Πληροφορίας	122
4.10.1	Εισαγωγή.....	122
4.10.2	Τεχνικές προσανατολιζόμενες σε εικονοστοιχεία	123
4.10.3	Τεχνικές γεωμετρικής προβολής	124
4.10.4	Τεχνικές βασιζόμενες σε εικόνες	125
4.10.5	Ιεραρχικές τεχνικές	126

4.10.6	Τεχνικές βασιζόμενες σε γράφους.....	127
4.10.7	Σύνοψη και εργαλεία.....	127
	Σύνοψη Κεφαλαίου 4	129
	Ασκήσεις	129
	Οδηγός για παραπέδω μελέτη	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	5: ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	133
5.1	Εισαγωγή.....	134
5.2	Μεθοδολογίες Σχεδιασμού	135
5.3	Πρόταση Μεθόδου Ανάπτυξης Διαδραστικού Συστήματος	139
5.3.1	Μελέτη περίπτωσης: το εκδοτήριο εισιτηρίων	142
5.4	Ανάλυση Αρχικής Ιδέας και Επιχειρησιακού Στόχου.....	142
5.4.1	Επιχειρησιακός στόχος.....	142
5.4.2	Ορισμός προβλήματος - καταγραφή κύριων εργασιών.....	143
5.5	Ανάλυση Απαιτήσεων: Ανάλυση Χρηστών	143
5.5.1	Μεθοδολογίες ανάλυσης χρηστών	143
5.5.1	Παράδειγμα ανάλυσης χρηστών εκδοτηρίου εισιτηρίων	147
5.6	Ανάλυση Απαιτήσεων: Ανάλυση Εργασιών	149
5.6.1	Μεθοδολογική προσέγγιση	149
5.6.2	Ιεραρχική ανάλυση εργασιών	149
5.6.3	Ιεραρχική ανάλυση εργασιών εκδοτηρίου εισιτηρίων	151
5.6.4	Γνωστικά μοντέλα ανάλυσης εργασιών.....	152
5.7	Ανάλυση Απαιτήσεων: Προδιαγραφές Ευχρηστίας	154
5.7.1	Ορισμός ευχρηστίας	155
5.7.2	Στόχοι ευχρηστίας	156
5.7.3	Προδιαγραφές ευχρηστίας εκδοτηρίου εισιτηρίων	158
5.8	Σχεδιασμός Διεπιφάνειας: Ανάπτυξη Πρωτότυπων.....	159
5.8.1	Περιγραφή αντικειμένων και δομών της διεπιφάνειας χρήστη	160
5.8.2	Σχεδιασμός πρωτότυπων οθονών.....	161
	Σύνοψη Κεφαλαίου 5	165
	Ασκήσεις	166
	Οδηγός για παραπέδω μελέτη	168
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	6: ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	169
6.1	Εισαγωγή.....	170
6.2	Γενικές Οδηγίες Σχεδιασμού.....	171
6.2.1	Διαφάνεια.....	172
6.2.2	Προφανείς και αναμενόμενες ιδιότητες διεπιφάνειας	172
6.2.3	Συνέπεια σε όλη τη διεπιφάνεια	172
6.2.4	Προσαρμοστικότητα της διεπιφάνειας	173
6.2.5	Ελαχιστοποίηση ενεργειών του χρήστη.....	173
6.2.6	Υποβοήθηση προσανατολισμού	173
6.2.7	Απλότητα συστήματος	174
6.2.8	Διάταξη περιεχόμενου οθονών	174
6.2.9	Ανάδραση	175
6.2.10	Προστασία από επικίνδυνες ενέργειες του χρήστη	176

	6.2.11	Αναίρεση ενεργειών.....	177
	6.2.12	Παροχή βοηθείας	177
	6.2.13	Έλεγχος από το χρήστη.....	177
	6.2.14	Εισαγωγή δεδομένων	178
	6.2.15	Μηνύματα σφάλματος	178
	6.2.16	Άλλοι κανόνες.....	178
6.3		Σχεδίαση Εικονιδίων.....	180
	6.3.1	Συνοχή εικονιδίων εφαρμογής	180
	6.3.2	Ευχρίσεια	181
	6.3.3	Νοηματικό περιεχόμενο εικονιδίου.	182
	6.3.4	Εξάρτηση από συμφραζόμενα.	182
	6.3.5	Η χρήση χρώματος	182
	6.3.6	Ανεξαρτησία από το πολιτισμικό υπόβαθρο του χρήστη.....	182
6.4		Κανόνες Ευχρίστιας Διεπιφανειών Διαδικτύου.....	183
	6.4.1	Ταχύτητα φόρτωσης ιστοσελίδας.....	183
	6.4.2	Τοπικές μιχανές αναζήτησης	184
	6.4.3	Υποστήριξη πλοιήγησης.....	184
	6.4.4	Μικρό μέγεθος ιστοσελίδων	184
	6.4.5	Απλή διεπιφάνεια χρήστη.....	185
	6.4.6	Αποφυγή υπερχρησιμοποίησης πρόσφατης τεχνολογίας.....	185
	6.4.7	Απλή διεύθυνση και τίτλος ιστοσελίδας	186
	6.4.8	Αυθύπαρκτος χαρακτήρας κάθε σελίδας	186
	6.4.9	Διατήρηση επικαιρότητας υλικού	186
	6.4.10	Ομοιομορφία και τήρηση συμβάσεων.....	187
	6.4.11	Τρόπος συγγραφής υπερκειμένων	187
6.5		Νόμοι και Πρότυπα	188
	6.5.1	Σύγκριση οδηγιών και νομοθετικού / κανονιστικού πλαισίου	189
		Ασκήσεις	191
		Οδηγός για παραπέδα μελέτη	193
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	7:	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	195
	7.1	Εισαγωγή	196
	7.2	Διαγράμματα Καταστάσεων.....	197
	7.3	Συμβολισμός Ενεργειών Χρήστη (UAN)	199
	7.3.1	Εισαγωγικό παράδειγμα συμβολισμού UAN	200
	7.3.2	Προδιαγραφή κατά UAN	202
	7.4	Ανάπτυξη Διαδραστικών Εφαρμογών.....	203
	7.4.1	Παράδειγμα γλώσσας γρήγορης πρωτότυποποίησης.....	203
	7.4.2	Το πρωτότυπο του εκδοτηρίου εισιτηρίων	204
		Σύνοψη Κεφαλαίου 7	206
		Ασκήσεις	206
		Οδηγός για παραπέδα μελέτη	207
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	8:	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	209
	8.1	Εισαγωγή	210
	8.2	Ανάλυση Πληκτρολογήσεων (Keystroke Level Analysis).....	211
	8.2.1	Παράδειγμα μοντέλου πληκτρολόγησης	213

8.3	Γνωστικό Περιδιάβασμα (Cognitive Walkthrough).....	214
8.3.1	Παραδειγμα.....	214
8.3.2	Γνωστικό περιδιάβασμα εκδοτηρίου εισιτηρίων	216
8.4	Ευρετική Αξιολόγηση (Heuristic Evaluation)	216
8.4.1	Διαδικασία	218
8.4.2	Παραδειγμα ανάλυσης ευχρηστίας	220
8.5	Έλεγχος Συμβατότητας με Κανόνες Σχεδιασμού και Πρότυπα	221
8.6	Πειραματικές Μέθοδοι	222
8.6.1	Μέτρηση απόδοσης.....	222
8.6.2	Πρωτόκολλο ομιλούντων υποκειμένων (thinking aloud protocol)	225
8.6.3	Μέθοδοι καταγραφής ενεργειών υποκειμένων.....	226
8.6.4	Εφαρμογή των πειραματικών μεθόδων.....	227
8.7	Διερευνητικές Μέθοδοι	228
8.7.1	Συνεντεύξεις χρηστών.....	228
8.7.2	Ομαδική αξιολόγηση	229
8.7.3	Συμπλήρωση ερωτηματολογίων.....	229
8.7.4	Παρατήρηση πεδίου.....	230
8.8	Αρχές Κατασκευής Ερωτηματολογίων.....	230
8.8.1	Τύποι ερωτηματολογίων.....	231
8.9	Ανασκόπηση Μεθόδων Αξιολόγησης.....	233
	Σύνοψη Κεφαλαίου 8	233
	Ασκήσεις	234
	Οδηγός για παραπέδα μελέτη	236
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΥΧΡΗΣΤΙΑΣ	237
A.1	Οδηγίες Αξιολόγησης	237
A.2	Ερωτήσεις	238
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	247
ΓΛΩΣΣΑΡΙ	257
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	265